

अनुक्रमांक:
निरीक्षकस्य हस्ताक्षरम्

Paper Code

BV 302

पतञ्जलिविश्वविद्यालयः

परीक्षा - दिसम्बरमासः - 2017
बी. ए. व्याकरणम् (सत्रम् : तृतीयम्)
संस्कृतम् (द्वितीयपत्रम्)
संस्कृत-व्याकरणम् - खण्ड तीन (ख)

समयः - होरात्रयम्

अधिकतमाङ्कः - 75

सूचना : इदं प्रश्नपत्रं पञ्चसप्तत्यङ्कानां वर्तते। इदं अ, ब, स इति त्रिषु खण्डेषु विभक्तमस्ति।

खण्डः-अ

(दीर्घोत्तराः प्रश्नाः)

सूचना : 'अ' खण्डे पञ्च दीर्घोत्तराः प्रश्नाः दत्ताः सन्ति, तेषु त्रयाणाम् उत्तरं दीयताम्। प्रत्येकं प्रश्नस्य कृते पञ्चदश अङ्काः निर्धारिताः सन्ति। (3×15=45)

1. उणादयो बहुलम्, तुमुन्प्वुलौ क्रियायां क्रियार्थायाम्, ण्यासश्रन्थो युच्, काशिकारीत्या व्याख्यापयन्तु।
2. अनद्यतन उपसंख्यानम्, व्याधिमत्स्यबलेष्विति वक्तव्यम्, अज्विधौ भयादीनामुपसंख्यानम्। काशिकारीत्या वार्तिकानां व्याख्यानं कुर्वन्तु।
3. धातुसम्बन्धे प्रत्ययाः, समुच्चयेऽन्यतरस्याम्, समानकर्तृकयोः पूर्वकाले, सूत्राणां सुतरां व्याख्यानं कुर्वन्तु।
4. लस्य, ब्रुवः पञ्चानामादित आहो ब्रुवः, छन्दस्युभयथा, सूत्राणां काशिकानुसारिणी व्याख्या कर्तव्या।
5. निपातयोरिति किम्? लिप्सायामिति किम्? क्रियार्थायामिति किम्? एतेषां समाधानं काशिकारीत्या कर्तव्यम्।

खण्ड-ब

(लघूत्तरीयप्रश्नाः)

निर्देशः 'ब' खण्डे षड्लघूत्तरीयप्रश्नाः प्रदत्ताः सन्ति। प्रत्येकप्रश्नाय पञ्चाङ्काः निर्धारिताः विद्यन्ते। एतेषु केवलं चत्वारः एव प्रश्नाः समाधेयाः। (4×5=20)

1. बाहुलकं प्रकृतेस्तनुदृष्टेः प्रायसमुच्चयनादपि तेषाम्, कार्यसशेषविधेरच तदुक्तं नैगमरूढिभवं हि सुसाधु॥ अस्याः कारिकायाः व्याख्यां कुर्वन्तु।
2. नाम च धातुजमाह निरुक्ते व्याकरणे शकटस्य च तोकम्। यन्न पदार्थविशेषसमुत्थं प्रत्ययतः प्रकृतेरच तदूह्यम्, इयं कारिका व्याख्यापयितव्या।
3. संज्ञासु धातुरूपाणि प्रत्ययाश्च ततः परे। कार्याद्विद्यादनुबन्धमेतच्छस्त्रमुणादिषु॥ कारिकामिमां सुतरां व्याख्याहि।
4. कृवापाजिमिस्वादिसाध्यशून्य उण्, अस्य उणादिसूत्रस्य व्याख्यां कुर्वन्तु।
5. अर्तिसृष्टमिभयश्च, अस्य उणादिसूत्रस्य व्याख्यानं कुर्वन्तु।
6. अघ्न्यादयश्च, अस्य उणादिसूत्रस्य व्याख्या कर्तव्या।

खण्ड:-स

(अतिलघूत्तराः प्रश्नाः)

सूचना : 'स' खण्डे दश अतिलघूत्तराः प्रश्नाः दत्ताः सन्ति। प्रत्येकं प्रश्नस्य कृते एकैकोऽङ्को निर्धारितोऽस्ति। एतस्य खण्डस्य सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।
प्रत्येकं वाक्यं शोधताम् - (10×1=10)

1. "अष्टाध्यायी" इति ग्रन्थस्य लेखकस्य नाम किमस्ति?
2. "उणादिकोषः" अस्य पुस्तकस्य लेखकस्य नाम किमस्ति?
3. "काशिकावृत्तिः" इत्यस्य ग्रन्थकारस्य नाम लिखतु।
4. "व्याकरणवेदांगम्" शरीरस्य किम् अंगम् अस्ति?
5. वेदांगानां नामानि लिखन्तु।
6. चतुर्णां वेदानां नामानि लिखन्तु।
7. किं स्वामि दयानन्देन उणादिकोषस्य व्याख्या कृता?
8. "व्याकरणकारिकाप्रकाशः" अस्य ग्रन्थस्य लेखकः कोऽस्ति?
9. "वेद" इति शब्दे को धातुरस्ति?
10. "व्याकरणम्" अस्मिन् शब्दे कः प्रत्ययोऽस्ति?

-----X-----